

Så fungerar relativ närhet

I grundskoleförvaltningens regler för skolplacering i förskoleklass och grundskola används relativ närhet som urvalsgrund. Relativ närhet är ett sätt att mäta vilken elev som har störst rätt till en skolplats, om det är fler som önskar en skolenhet än vad det finns lediga platser. Relativ närhet innebär att vi mäter varje elevs avstånd både till den önskade skolenheten, men också till andra alternativa skolenheter i närområdet (även kallat referensskola). Syftet är att det ska bli en mer jämn fördelning mellan elever i staden hur långt de har till skolan, istället för att några får en skolenhet väldigt nära och andra en skolenhet betydligt längre bort. Relativ närhet kan också bidra till att elever som bor nära varandra i större utsträckning får gå i samma skolenhet.

Så räknar vi ut relativ närhet

För att kunna räkna ut den relativa närheten för en elev behöver vi först veta avståndet från elevens folkbokföringsadress till stadens alla skolenheter. Det räknar vi ut genom att mäta den kortaste skolvägen (vilket framför allt betyder gång- och cykelväg).

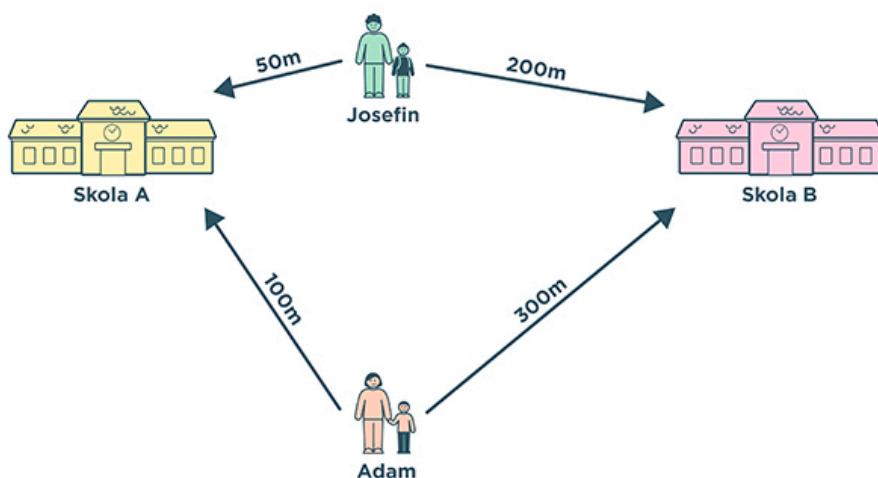
När det är klart jämförs avståndet till den önskade skolenheten med avståndet till den alternativa skolenheten. Den relativa närheten visar då hur mycket längre eller kortare det är till den alternativa skolenheten än till den önskade skolenheten. När vi räknar ut den relativa närheten för en elev till en skolenhet så är det bara en alternativ skolenhet (en referensskola) som används i varje uträkning.

Om den önskade skolenheten är den skolenhet som också ligger närmast elevens hem är det den näst närmsta skolenheten som är den alternativa skolenheten. Den relativa närheten blir då alltid ett positivt tal, eftersom det är längre till den alternativa skolenheten (se exempel 1 och 2).

Om den önskade skolenheten inte ligger närmast elevens hem, är det den närmsta skolenheten som räknas som den alternativa. Den relativa närheten blir då alltid ett negativt tal, eftersom eleven har längre till den önskade skolenheten än till den alternativa skolenheten (se exempel 3).

Exempel 1

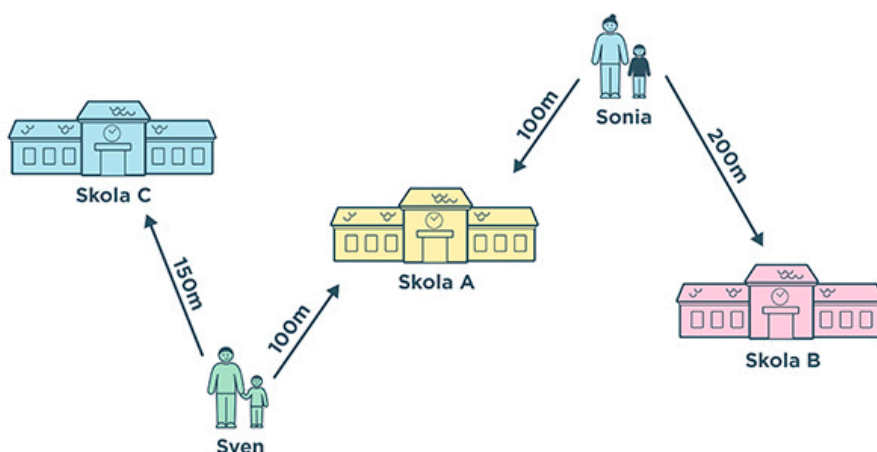
Relativt avstånd

Både Josefin och Adam har önskat Skola A. Josefin har 50 meter till Skola A och 200 meter till Skola B. Hennes relativa närhet blir $200 - 50 = 150$.

Adam har 100 meter till Skola A och 300 meter till Skola B. Hans relativa närhet blir $300 - 100 = 200$. Med andra ord är det Adam som "förlorar" mest på att inte få skola A eftersom han får störst skillnad i skolväg om han istället får skola B. Det är därför Adam som får en plats i skola A, även om Josefin bor närmre.

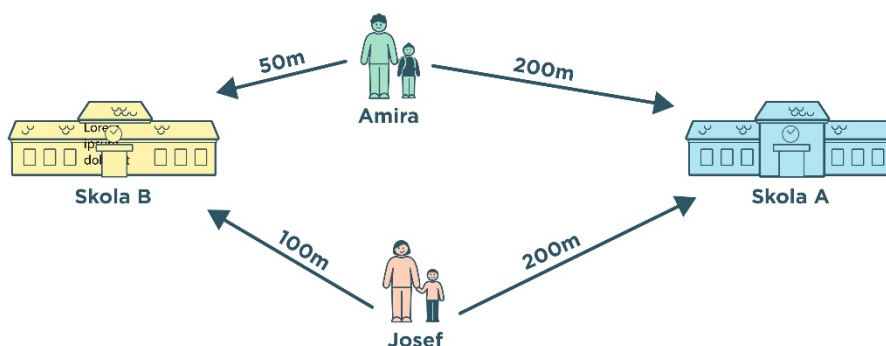
Exempel 2

Både Sven och Sonia har önskat skola A. Båda bor lika nära skolan. Sven har 150 meter till sin alternativa skolenhet (Skola C). Hans relativa närhet till Skola A blir därför $150 - 100 = 50$.

Sonia har 100 meter till skola A och 200 meter till Skola B, som är hennes alternativa skolenhet. Hennes relativa närhet blir därför $200 - 100 = 100$. I det här exemplet är det Sonia som får längst förlängning i skolväg om hon inte får Skola A. Därför kommer hon få en plats i Skola A.

Exempel 3

Josef och Amira har båda önskat Skola A. Amiras alternativa skolenhet (Skola B) ligger närmre än den önskade skolan. Amiras relativa närhet blir därför $50 - 200 = -150$.

Josef har också närmre till sin alternativa skolenhet (Skola B) än till den önskade skolan. Hans relativa närhet är $100 - 200 = -100$. Josef har med andra ord en högre relativ närhet än vad Amira har. Det betyder att han får en plats i Skola A.

Att ha relativ närhet som urvalsgrund behöver med andra ord inte betyda att det är den elev som bor närmast skolenheten som får skolplatsen – utan den elev som förlorar mest på att inte få den. Elever som har en hög relativ närhet har större chans att få en plats på den önskade skolenheten än en elev som har en relativ närhet som är låg eller negativ.

Exempel 4

I tabellen nedan utgår vi ifrån att alla elever (Elev 1–6) har önskat Skola A. Alla elever får då en relativ närhet till skolenheten. Siffrorna är bara exempel på hur det kan se ut.

De elever som har A-skolan som sin närmsta skolenhet, får en positiv relativ närhet (ett plustal). Elever som inte har A-skolan som sin närmsta skolenhet får en negativ relativ närhet (ett minustal).

För att avgöra vilka elever som har störst rätt till en plats i Skola A rangordnas alla elever enligt sin relativa närhet. Det betyder att eleven med störst relativ närhet hamnar överst i listan.

Elev	Relativ närhet till Skola A
Elev 1	400
Elev 2	250
Elev 3	100
Elev 4	-50
Elev 5	-200
Elev 6	-450

Om A-skolan har fyra lediga platser, kommer alltså eleverna 1–4 att få platser på skolenheten.

Om vårdnadshavare har önskat flera skolenheter

I en del fall kan elever ha hög relativ närhet till flera av de skolenheter vårdnadshavarna har önskat. Eleven kanske till och med har rätt till en plats i flera skolenheter. Eleven får då en plats i den skolenhet som vårdnadshavarna har placerat högst bland sina önskemål.